

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 92 คน แบบสอบถามในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ (Rating Scale) ที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .36 – .88 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าที ($t - test$)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน อันดับที่ 2 ได้แก่ การมีส่วนร่วมดำเนินการตามแผน อันดับที่ 3 ได้แก่ การมีส่วนร่วมตรวจสอบ ข้อเสนอแนะและประเมินผล

- 1.1 สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และ ระดับมาก 6 ข้อ เรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่หนึ่ง

ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ธรรมนูญ โรงเรียน กฎ ระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ของโรงเรียน
 อันดับที่สอง ร่วมวางแผนในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของโรงเรียน อันดับที่สาม เข้าร่วมประชุม
 ในเรื่องเกี่ยวกับการจัด และแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

1.2 สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
 โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทรัพยากรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสภาพการบริหาร
 แบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก จำนวน
 ทั้งสิ้น 10 ข้อ เรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่หนึ่ง ร่วมสนับสนุน
 ด้านแรงงานเพื่อช่วยพัฒนาสถานศึกษาเรียนการสอน อันดับที่ 2 ร่วมในการจัดงบประมาณ
 เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน อันดับที่ 3 ร่วมในการจัดงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้
 ภายในโรงเรียน เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องสมุด ฯลฯ

1.3 สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
 โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
 ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินการตามแผนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า
 สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ใน
 ระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ อยู่ในระดับมากจำนวน 8 ข้อ เรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่หนึ่ง ร่วมในการดำเนินการระดมทรัพยากรทางการศึกษา อันดับที่ 2
 ร่วมให้ข้อเสนอแนะให้คำปรึกษาในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมของโรงเรียน อันดับที่ 3
 ร่วมให้ความเห็นชอบแผนงาน/โครงการงบประมาณที่ใช้ในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม
 ของโรงเรียน

1.4 สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
 โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
 ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบข้อเสนอแนะติดตาม และประเมินผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
 เป็นรายข้อ พบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
 ของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ อยู่ในระดับมากจำนวน 7 ข้อ เรียงจากคะแนนเฉลี่ย
 จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่หนึ่ง ร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา
 ของสถานศึกษา อันดับที่สอง ร่วมในการติดตามผลงานการดำเนินงานการจัดบรรยากาศ
 สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อ การเรียนรู้ของโรงเรียน อันดับที่สาม ร่วมในการตรวจสอบค่าใช้จ่าย
 ในการดำเนินงานการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้

2. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
 ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 18 ระหว่างสถานภาพของบุคลากร มีระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม
 ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาเป็น
 รายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทรัพยากร ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการตามแผน และ
 ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบข้อเสนอแนะและประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
 ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 18 ระหว่างวุฒิการศึกษา มีระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม
 ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ
 นักเรียนโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
 ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการศึกษาของโรงเรียน
 บ้านฉางกาญจนกุลวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้มีการกำหนด
 วิสัยทัศน์พันธกิจ และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษา
 ของชาติโดยเน้นให้ชุมชน และครูผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น มีส่วนร่วม
 ในการวางแผนการมีส่วนร่วมในการจัดทรัพยากร การมีส่วนร่วมดำเนินการตามแผน และ
 การมีส่วนร่วมตรวจสอบข้อเสนอแนะติดตาม และประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ
 ความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้อาจสรุปได้ว่า การดำเนินการใด ๆ ภายในโรงเรียนให้
 การปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกตได้จากการดำเนินงานอย่างมี
 ระบบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันของบุคลากร บุคลากรในโรงเรียนยิ้มแย้มแจ่มใส
 เป็นมิตรต่อกัน รักใคร่กลมเกลียวกันสิ่งชี้วัดลักษณะการบริหารด้านสิ่งแวดล้อมได้แก่ การจัดระบบ
 การทำงานของครู อาจารย์สายงานการบังคับบัญชาที่เป็นกันเอง อบอุ่น มีความเป็นประชาธิปไตย
 ทุกคนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมถึงการจัดสวัสดิการและการจัดการด้านต่าง ๆ ด้วย

ลักษณะของการบริหารที่ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีนั้น เริ่มต้นแต่การกำหนดนโยบาย ควรให้บุคลากรมีส่วนร่วม มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบัน และปัญหามากำหนด เป็นนโยบายในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนางานของโรงเรียน ซึ่ง ชงชัย สันติวงษ์ (2538, หน้า 322) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารไม่ว่าจะเป็นไปในลักษณะการมีส่วนร่วมตัดสินใจ หรือร่วมให้ข้อเสนอแนะมักจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกรักภูมิใจได้เสมอ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชาญวิทย์ สุทธิ (2545) ศึกษาความต้องการของผู้บริหารในการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ของ พงษ์ศักดิ์ อันทรินทร์ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการ ประจำปีในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า ประการที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีในโรงเรียน ประถมศึกษาในภาพรวม 4 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัสศรี ธรรมจิต (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพร้อมในการมีส่วนร่วมตามภารกิจการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมในการมีส่วนร่วมตามภารกิจการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการกำหนดนโยบาย และแผนการพัฒนา และการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี มีความพร้อมสูงสุด

การศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน พิจารณาตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้มีการเปิดโอกาสให้คณะครู และคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วม ในการวางแผน โดยการเริ่มต้นด้วยการประชุมร่วมกับฝ่ายบริหารของโรงเรียนในการจัดสภาพแวดล้อม ร่วมรับทราบปัญหาพร้อมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจธรรมนูญโรงเรียน กฎ และระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียน ร่วมวางแผนในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียน และที่สำคัญที่สุด คือ การร่วมวางแผนในการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งช่วยเหลือ และเสนอแนะวิธีการในการระดม ทรัพยากรในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจจริงในการพัฒนา โรงเรียนซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และทุกคนเป็นเจ้าของสอดคล้องกับ กรเกล้า แก้วโชติ

(2544, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองตั้งใจเข้ามาให้ความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบในการให้ข้อเสนอแนะ การแสดงความคิดเห็น การร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน และร่วมประเมินผลด้วยเทคนิค และวิธีการต่าง ๆ ทั้งในด้านบริหารจัดการ ด้านวิชาการ และด้านการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่โรงเรียนตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทินกร หอมกุล (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ในการจัดการอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีส่วนร่วมการวางแผน ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการประสานงาน ด้านการประเมินผล และด้านการดำเนินการตามแผน ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของตัวแทนชุมชนกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีส่วนร่วมอันดับแรกได้แก่ ร่วมในการดำเนินการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้ตระหนักในการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม พร้อมทั้งดูแลรักษาให้คงอยู่ และพัฒนาให้เพิ่มขึ้น และมีมาตรฐานขึ้นเรื่อย ๆ และมีความเชื่อว่าหากโรงเรียนสามารถจัดสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมแล้ว โรงเรียนก็จะเป็นสถานที่สร้างความหรรษาใหม่ ๆ รื่นรมย์ เปรียบเสมือนบ้านที่สองของนักเรียนที่จะช่วยพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้เป็นคนดีที่มีคุณภาพทางด้านความรู้ความสามารถเป็นพื้นฐานของการเป็นพลเมืองดีที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง การพึ่งตน และการดำรงชีวิตที่ประสบผลสำเร็จในอนาคตได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วันทนี สุวาสศิริธรรม (2540, หน้า 17) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผน คือ การลงมือทำงานหรือปฏิบัติตามบทบาทหรือหน้าที่ที่กำหนดไว้ในแผน หลังจากที่ได้รับการอนุมัติแล้ว สอดคล้องกับ ทรงเกียรติ พิชมมงคล (2533, หน้า 60) อธิบายว่า งานที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี จะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้นผู้บริหารต้องมีกลวิธีในการนำแผนไปปฏิบัติ คือการศึกษาทำความเข้าใจ ส่วนประกอบของแผน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน แบ่งงานตามสัดส่วนตามแผนที่วางไว้

1.3 การมีส่วนร่วมในการจัดทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีส่วนร่วมอันดับแรกได้แก่ ร่วมสนับสนุนด้านแรงงาน เพื่อช่วยพัฒนาสถานศึกษาการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษา เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักในบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา และมีความรู้

ความเข้าใจในหน้าที่ร่วมกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายนอก และภายใน
ท้องถิ่นเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา อีกทั้งมีความรัก และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง
ของสถานศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญวิทย์ สุทธิ (2545, หน้า 78) ศึกษาความต้องการ
ของผู้บริหารในการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า ด้านการส่งเสริม
ให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กัลยา เชื้อพลากิจ (2529, หน้า 75)
ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาตามหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่แสดงความต้องการในการบริหารงาน
ของโรงเรียนมากทุกด้าน และสอดคล้องกับ มนตรี แก้ววิจิตร (2545, หน้า 77) ศึกษาการเข้าไป
มีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ในด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก สอดคล้องกับ ศิวะ ทาทราย (2545, หน้า 61) ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยรวม
อยู่ระดับมาก

1.4 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบข้อเสนอแนะติดตามและประเมินผล โดยรวม
อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีส่วนร่วมอันดับแรกได้แก่ ร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษา เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เห็นความสำคัญในการตรวจสอบข้อเสนอแนะติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ
ของสถานศึกษาประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากในการทำงานการตรวจสอบเป็นสิ่งที่
สำคัญมาก เพราะการตรวจสอบจะทำให้ทราบถึงปัญหา และสามารถนำปัญหามาแก้ไขปรับปรุง
ให้ดีขึ้นในการทำงานครั้งต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทราณี สงวนนาม (2543, หน้า 69)
กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งข
ในด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินสอดคล้องกับ
งานวิจัยของ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน
ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า
คณะกรรมการศึกษามีส่วนร่วมในเรื่องการประสานงานมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันศักดิ์
นิ่มพานิช (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารอาคารสถานที่ของโรงเรียนมัธยม
ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า มีส่วนร่วม 5 เรื่อง ได้แก่ การวางแผนการจัดสรรงบประมาณ

การปรับปรุงสภาพแวดล้อม การประสานงาน และการประเมินผลโดยคณะกรรมการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้มีความร่มรื่นสวยงามมากที่สุด สอดคล้องกับสุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544, หน้า 40) สรุปว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา โดย กำกับ ติดตามดูแล ช่วยเหลือ แก้ปัญหา และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และรับทราบรายงานผลการปฏิบัติการของสถานศึกษา รวมทั้งให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสถานศึกษานั้น เป็นบทบาทหน้าที่อันสำคัญยิ่งของคณะกรรมการสถานศึกษา เพราะคุณภาพของการศึกษาอยู่ที่การพัฒนามนุษย์ให้มีความคิด และใช้ปัญญาในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา ด้านการกำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายชื่อ ร่วมในการกำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา มีส่วนร่วมอยู่ในอันดับแรก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 ระหว่างสถานภาพของบุคลากรระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานกับโรงเรียน เพราะมีการทำงานร่วมกับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะเห็นขบวนการทำงาน และการพัฒนา รวมทั้งในด้านการวางแผนในการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ สอดคล้องกับอนันต์ นามทองตัน (2534, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบรรยากาศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า มีระดับการปฏิบัติการในเรื่องการสร้างสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนเพื่อเป็นศูนย์รวมทางจิตใจเป็นลำดับสูง บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมในด้านการจัดกิจกรรมทางวิชาการ มีการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดตกแต่ง และดูแลห้องเรียน บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารพบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรมีระดับการปฏิบัติในเรื่องการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนตรี แสงศักดิ์ (2537 อ้างถึงใน นัฐยาพร ดุษดี, 2545, หน้า 48) ที่ศึกษาดำเนินการจัดสิ่งแวดล้อมโรงเรียนเอกชนกรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนโรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมด้านการบริหารอยู่ในระดับมาก และโดยเฉพาะผู้บริหารที่เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการเป็นอย่างดี อาศัยความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน ทำให้มีความตื่นตัวในการพัฒนาโรงเรียนในสิ่งแวดล้อม โดยการปลูกฝังคุณธรรม

จริยธรรม ครูให้นักเรียนมีอิสระในการทำงานที่ได้มอบหมายการจัดกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนร่วมกันรับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อสร้างจิตสำนึกและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมส่งเสริมนักเรียนได้รับความรู้และมีประสบการณ์มากที่สุด อันจะนำไปสู่การพัฒนาความคิดและสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับบรรลุดุคارا (2544, หน้า 56) ได้ศึกษาการบริหารอาคารสถานที่และจัดสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว พบว่า ผู้บริหาร และครูโรงเรียนได้มองเห็นความสำคัญของอาคารสถานที่ และการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสม เพราะการเรียนการสอน จะประสบความสำเร็จได้ต้องมีอาคารสถานที่พร้อม และสามารถใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ จึงทำให้การแก้ปัญหาต่างๆ ในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ระหว่างพฤติกรรมการศึกษา มีระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 58 ที่ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และบริจาคทรัพย์สินทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา การรับรู้บทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาไปอย่างมีทิศทาง และมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 277) เมื่อรัฐจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาขึ้นนั้นจึงเป็นโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา อาจกล่าวได้ว่า การที่ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในอดีตนั้น เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การศึกษาไทยขาดประสิทธิภาพ และทำให้การศึกษาไม่พัฒนาไปตามที่คาดหวัง (จุฬาพร ดิสุคนธ์, 2537, หน้า 68) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540, หน้า 35) ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริม และปัจจัยเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร เห็นว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ โครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมจะช่วยให้ชุมชนมีความพร้อมในการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงิน เพราะเป็นย่านอุตสาหกรรมย่อมทำให้เกิดภาวะเศรษฐกิจที่ดี และยังสอดคล้องกับ สุนิตย์ สุวรรณฉวี (2534, หน้า 105) การมีส่วนร่วมของชุมชนส่วนใหญ่ที่มีระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำต้องใช้เวลาไปประกอบอาชีพ

เพื่อดูแลครอบครัว จึงไม่มีเวลาเพียงพอมาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ รักเผ่า (2548, หน้า 97) ได้ศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา อำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา อำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี แก้ววิจิตร (2545, หน้า 83) ศึกษาการเข้าไปมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการและด้านการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้อจิตร หงวนแสงยม (2547, หน้า 86) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการจัดตั้งกองทุนการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ เกียรติสุตา เสือทอง (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการอำนวยการ โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับการศึกษา โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศกิจกรรมการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และมีส่วนร่วมปรึกษา หรือพูดคุยกับฝ่ายบริหารเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทรัพยากร ควรวางแผนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ และเงินระดมทรัพยากรทางการศึกษา ติดตามการให้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริง

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน ควรบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการตามลำดับก่อน หลัง ให้ชัดเจน ควรมีการร่วมดูแล รักษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีความสะอาด ร่มรื่น สวยงาม และปลอดภัย พร้อมทั้งร่วมดูแลรักษา อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

4. ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบข้อเสนอแนะติดตามและประเมินผล ควรมีการตรวจสอบ และรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ เมื่อสิ้นสุดโครงการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกด้านของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ได้รายละเอียดมากขึ้น

2. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น